

Список використаних джерел:

1. Макаренко О.П. Музичний фольклор Півдня України: динаміка функціонування. Збірка вибр. наук. статей. Миколаїв. 2015. 195 с.
2. Три шляхи широкії до купи зійшлися / Пісенний фольклор Херсонщини / упор. Другальов В.В. – Херсон : Наддніпряночка, 2007, – 276с., с 8.
3. Іванов В.Ф. Народна інструментальна музика південноукраїнських болгар / В.Ф. Іванов // Фольклор Півдня України: Миколаїв: 1997, – вип.1. – С.33-38.
4. Мацієвський І.В. Народна інструментальна музика на Херсонщині (за даними польових досліджень 1990 р.) / Питання дослідження та збереження музичного фольклору Херсонщини: [зб.рефератів Всесоюзн. наук.практ.конф.] / упоряд. І.В.Мацієвський; – СПб, – 1991– С.105 -112
5. Вакулин П.К. Отдел народных инструментов: вчера, сегодня, завтра. Одесское музыкальное училище 100 лет: сб. статей / гл. ред. С.В.Мирошниченко. Одесса ОКФА, 1997, 184 с.
6. Евдокимов В.М. Одесская академическая школа народно-инструментального искусства. – Одесса: Астропринт, 1999. – 88 с.
7. Макаренко О.П. Миколаївське державне вище училище культури. 50-років служіння культурі 1954–2004 рр/ зб. нарисів і спогадів. Миколаїв. Видавництво «Гліон». 2004, 150 с.
8. Власов В.П. Народное исполнительство – профессиональные традиции. Одесская консерватория. Забытые имена, новые страницы / за заг. ред. М. М. Огренича.– Одесса: ОКФА, 1994.– 248 с.
9. Мурза В.А. Фольклор у професійному баянному мистецтві (на прикладі творів В.Власова) /В.А.Мурза // Муз. мистецтво і культура: Науковий вісник Одеської державної консерваторії. – 2002. – Вип.3. – С.288-289.
10. Єргієв І. Д. Український «модерн-баян» – феномен світового мистецтва: навч. посіб – Одеса: Друкарський дім, – 2008. – 168 с.
11. Черноіваненко А.Д. Баян у поезиці сучасного професійного музичного інструментарію. Муз. мистецтво і культура: Науковий вісник Одеської державної консерваторії. – Одеса: «Астропринт», 2002. Вип.3. С.254-264.

Шуляк С.О.,

кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету менеджменту і бізнесу ВП «МФ КНУКіМ», м. Миколаїв

ІНФОРМАЦІЙНА НЕРІВНІСТЬ : ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Інформаційно-комунікаційні технології (далі – ІКТ) мають величезний перетворювальний вплив на всі сфери сучасного суспільства як у межах національних кордонів, так і у світі в цілому. Глобальність процесів, що відбуваються, неминуче підвищує інтерес до теоретичного осмислення особливостей інформаційного суспільства. У розвинених країнах сфера ІКТ виступає запорукою соціального, економічного і політичного благополуччя. Починаючи з 90-х років ХХ ст. розвиток інформаційного суспільства є пріоритетним напрямом державної політики в провідних країнах світу, але наслідком розвитку ІКТ стали не тільки переваги, але й проблеми навіть в розвинених країнах Заходу. Одним з таких наслідків є проблема інформаційної (цифрової) нерівності, яка є особливо актуальною для України.

Проблемі інформаційної нерівності присвячені праці як українських так і російських фахівців, але аналіз зроблений в них стосувався головним чином, соціально-політичних аспектів проблеми, інформаційна нерівність як комплексна гуманітарна проблема окремо не розглядалася [1,2,3,4,6,7,8].

Вперше термін «цифрова нерівність» (англ. «digital divide») прозвучав в липні 1995 р. в звіті про проведення Державною адміністрацією телекомунікацій та інформації США дослідження «Провалюючись в мережу: огляд сільських районів» [10]. У доповіді було вказано на істотні

відмінності в доступі до нових ІКТ і мережі Інтернет серед людей з різним доходом, рівнем освіти, расовою приналежністю та ін.

Великий інтерес серед американців викликала стаття А. Пауела «Падаючи в прірву» [11], у якій автор досить детально виклав сутність проблеми інформаційної нерівності. 1997 р. в Програмі розвитку ООН в щорічній доповіді про економічний розвиток термін «цифрова нерівність», розглядався як різниця між «інформаційною бідністю» і «інформаційним багатством». Цей документ охопив практично всі відомі на той час глобальні загальнолюдські проблеми й намітив напрями розвитку. Проблема цифрової нерівності одержала великий резонанс у світі. Висловлювалися полярні точки зору: від визнання цієї проблеми, як однієї з глобальних загроз для держав і суспільств в інформаційну епоху до визначення її як надуманої, що сприяє подальшому збагаченню комп'ютерних і телекомунікаційних корпорацій. Згодом дискусії перейшли в площину розробки практичних рекомендацій з подолання цифрової нерівності як у міжнародному масштабі, так і в межах окремих держав. Із появою нових технологій використання терміну поступово поширилося і на позначення нерівності між різними верствами населення, що виникає через нездатність малозабезпечених громадян використовувати переваги інформаційних технологій, Інтернету, дистанційної освіти, тощо.

На міжнародному рівні питання інформаційної нерівності (цифрового розриву) було порушено в Окінавській Хартії глобального інформаційного суспільства від 22 липня 2000 р. Цифрова нерівність має технологічну природу та характеризує різну здатність країн забезпечити як у національному масштабі, так і для окремих груп населення доступ до сучасної інформаційної інфраструктури (телефонний зв'язок, Інтернет, бази даних) з метою її ефективного використання в практичній діяльності. У Хартії чітко визначено основні цілі, які ставить перед собою людство для побудови глобального інформаційного суспільства. Зокрема, підкреслено, що одним з найважливіших чинників, які впливають на формування суспільства ХХІ ст. є саме ІКТ, оскільки їхній революційний вплив стосується способу життя людей, їхньої освіти і роботи, а також системи зв'язків між державою та громадянським суспільством. [5].

10-12 грудня 2003 р. під егідою Генеральної Асамблеї ООН і патронатом Генерального секретаря ООН Кофі Аннана, за сприяння Міжнародного телекомунікаційного союзу в Женеві відбувся Перший Всесвітній саміт з питань інформаційного суспільства (офіційно було зареєстровано 13 тисяч учасників зі 130 країн). Метою цієї першої в історії інформаційного суспільства події вищого рівня було прийняття державами – членами ООН двох стратегічних документів: Декларації принципів, яка містить фундаментальні положення розбудови інформаційного суспільства та Плану дій, що містить обмежені часовими рамками цілі, досягнення котрих сприятиме перетворенню на реальність концепції відкритого для всіх і справедливого інформаційного суспільства.

В українській мові на сьогодні не існує єдиного визначення поняття «digital divide», тому використовуються такі синоніми як: «інформаційна нерівність», «цифровий бар'єр», «цифрова нерівність», «цифровий поділ», «цифровий розрив», «цифрова прірва», «інформаційна прірва». Зараз «digital divide» є терміном, який має відтінок соціально-політичного характеру. Автор віддає перевагу терміну – «інформаційна нерівність». Хоч це і не є дослівний переклад терміну «digital divide», але він більш точно відображає соціальну сутність проблеми нерівномірного доступу до сучасних ІКТ, тоді як переклад цього терміну як «цифрова нерівність» краще характеризує технічно-технологічний аспект даного явища. На думку О. Лобовікової цифрова нерівність має технологічну природу та характеризує різну здатність країн забезпечити як у національному масштабі, так і для окремих груп населення доступ до сучасної інформаційної інфраструктури (телефонний зв'язок, Інтернет, бази даних, бази знань та ін.) з метою її ефективного використання в практичній діяльності [4, с. 13]. Одним з найбільш точних визначень інформаційної нерівності, на думку автора, може бути наступне дане Л. Земляною: «інформаційна нерівність – це відсутність рівного доступу всіх громадян до якісної інформації та засобів її розповсюдження в епоху інформаційно-електронної революції, яка відбувається по-різному у високо і слаборозвинутих країнах, та нерівномірно поширюється на осіб багатих і бідних, що розширює їх інформаційний розрив» [3, с.164]. Інформаційна нерівність – це передусім соціально-економічний феномен, що є наслідком різниці в рівні доходу, грамотності і освіти, розвитку певних

навичок, відмінності у сфері бізнесу, культури, законодавства. Інформаційна нерівність як складне соціально-економічне явище має різні види:

- Регіональна або територіальна нерівність;
- Соціальна нерівність;
- Гендерна нерівність;
- Вікова нерівність.

Цей поділ дозволяє зрозуміти, що інформаційна нерівність є наслідком різних причин, та основною причиною інформаційної нерівності в світі є «людський фактор» тобто цінова доступність послуг широкосмугового зв'язку і нестача навичок роботи з інформаційними технологіями. Саме це стає причиною «цифрової ізоляції» мільйонів людей.

В цих умовах провідну роль в подоланні інформаційної нерівності можуть відіграти бібліотеки – як центри соціальної комунікації. Роль бібліотек в подоланні інформаційної нерівності обумовлюється такими факторами як:

бібліотеки – це вже існуючі організації, що мають прогресивний досвід з використання ІКТ;

бібліотеки – найбільш розгалужена мережа публічних закладів в Україні. Наразі в Україні функціонує розгалужена мережа публічних (загальнодоступних) бібліотек, яка доходить майже до кожного села, а отже, здатна виконати завдання підвищення показників інформатизації країни на всіх рівнях;

публічні бібліотеки безкоштовні, відкриті і доступні для усіх категорій населення;

фахівець бібліотечної галузі виконує роль інформаційного менеджера та інформаційного гіда для членів своєї громади.

Тобто, мережа публічних бібліотек найбільш готова взяти на себе роль інфраструктури для поліпшення публічного доступу до інформації.

Отже, Україна, визнала на рівні офіційних документів процес активного переходу до інформатизації суспільних процесів. Стрімкий розвиток інформаційного суспільства є глобальним невідворотним процесом, який вже стосується не окремо взятої держави чи кількох держав, а є основою сучасних глобальних цивілізаційних процесів. Інформаційна нерівність загрожує як іміджу держави на міжнародному рівні, так і в самій країні створює загрозу для хронічного відставання не тільки від Заходу, але й від держав Східної Європи. Бібліотеки як соціальні інституції мають бути тим містком через який можна буде перейти до розвинутого інформаційного суспільства та суспільства заснованого на знаннях.

Список використаних джерел:

1. Абрамова, А.В. Проблема «цифрового неравенства» и роль иностранной помощи в ее решении [Текст] / А. В. Абрамова // Вестник МГИМО-Университета. – 2011. – №5. – С.87-95;
2. Горошко, О. І. Цифрова нерівність: гендерний аналіз (локальна та глобальна перспективи) [Текст] / Олена Ігорівна Горошко // Вісник Міжнародного Слов'янського університету. – Харків, 2008. – Т. XI. – №2. – С. 3-7.
3. Землянова, Л.М. Коммуникативистика и средства информации [Текст]: Англо-русский толковый словарь концепций и терминов / Л.М. Землянова. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 2004. – 416 с.
4. Лобовікова, О.О. Інформаційна нерівність як соціологічна проблема [Текст]: Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. соціол. наук: 22.00.04 спец.: «Спеціальні та галузеві соціології» / Олена Олександрівна Лобовікова. Харківський національний ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2007. – 22 с.
5. Окинавская Хартия глобального информационного общества (Окинава, 22 июля 2000 года) [Электронный ресурс]. Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступа: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_163 - Заголовок з екрану.
6. Ржевська, Н. Ф. Стратегічні прогнози щодо подолання інформаційної нерівності в умовах глобалізації [Текст] / Ніна Федорівна Ржевська // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Сер.: Економіка, право, політологія, туризм: Зб. наук. ст. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – Вип. 2. – С. 104-110.

7. Сіленко, А. Цифрова нерівність як глобальна соціально-політична проблема [Електронний ресурс] / Алла Сіленко. // Політичний менеджмент. – 2005. – №3. – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=58&c=1238> – Заголовок з екрану.

8. Титаренко, О. П. Роль держави в подоланні цифрової нерівності: міжнародний досвід для України [Електронний ресурс] / Олександр Миколайович Титаренко. – Режим доступу: [http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2012-02\(8\)/12tommdu.pdf](http://www.dbuara.dp.ua/zbirnik/2012-02(8)/12tommdu.pdf) – Заголовок з екрану.

9. Туніська програма для інформаційного суспільства (Туніс, 18 листопада 2005 року) [Електронний ресурс]. Офіційний веб-сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації – Режим доступу: <http://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=171&id=4207&language=uk> – Заголовок з екрану.

10. National Telecommunications and Information Administration – Fact Sheet: Racial Divide Continues to Grow: Falling through the Net: Defining the Digital Divide, 1999. – July. – Режим доступу: <http://www.ntia.doc.gov/ntiahome/digitaldivide/factsheets/racial-divide.htm> – Заголовок з екрану.

11. Powell, A. Falling for the Gap / A.Powell. // Reason. – №11. – Nov. 1999. – Режим доступу: <http://reason.com/9911/fe.ap.falling.html> – Заголовок з екрану.

Сидоренко Л.Л.,

завідуюча сектором інформаційно-ресурсний центр міжнародного партнерства Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки, м. Миколаїв

РОЛЬ БІБЛІОТЕКИ У РОЗВИТКУ МЕДІАГРАМОТНОСТІ ЯК АКТУАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Сучасне життя важко уявити без медіа – засобів масової комунікації (телебачення, радіо, преси, Інтернету тощо), роль яких з кожним днем зростає. Для пересічних українців уже звичними стали вебтехнології та штучні інтелекти, а також «розумні речі», смартфони та інші гаджети. Не викликає жодних заперечень і той факт, що медіа мають великий вплив на людину.

Медіаграмотність є важливою компетенцією сучасної особистості, що повинна вміти:

- критично аналізувати медіаповідомлення з метою виявлення в них пропаганди;
- свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, розуміти структурні елементи, що впливають на інформацію;
- знати види медіа та розуміти їхній вплив на людину та суспільство;
- користуватися різними медіатехнологіями, вести пошук необхідної інформації, робити її правильний вибір та створювати окремі медіапродукти.

За результатами всеукраїнського дослідження «Ставлення населення до ЗМІ та споживання різних типів ЗМІ у 2018 року», яке провела соціологічна компанія InMind на замовлення Міжнародної громадської організації «InterNews», лише 28% українців критично оцінюють інформацію, 29% опитаних звертають увагу на збалансованість точок зору у тому чи іншому матеріалі, 26% респондентів у визначенні достовірності новин орієнтуються на свою інтуїцію чи вподобання. Таким чином, можна констатувати той факт, що інформаційна та медіакомпетентність українців, особливо у невеликих містах та селах, є дуже низькою. Оскільки бібліотеки виступають посередниками у наданні та розповсюдженні інформації, знань серед своїх громад, вони мають усі можливості для того, щоб долучитися до формування медіаграмотного споживача. Зважаючи на це, Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека (далі - ОУНБ) протягом останніх декількох років активно займається розвитком медіакомпетентцій у громаді.

У 2018-2020 рр. у рамках реалізації локального бібліотечного проєкту «Людина медіаграмотна» для студентів, викладачів, вчителів, пенсіонерів та інших цільових груп було проведено цикл заходів, спрямованих на розвиток навичок медіаграмотності та критичного мислення. Це тренінги «Вступ до